

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 19.04.1966, sp. zn. 1 Tz 22/66, ECLI:CZ:NS:1966:1.TZ.22.1966.1

Číslo: 33/1966

Právní věta: I. Ke zjišťování skutečného stavu věcí u trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. (manko).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 19.04.1966

Spisová značka: 1 Tz 22/66

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 6-7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33/1966 sb. rozh.

I. Ke zjišťování skutečného stavu věcí u trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. (manko).

II. Pouhé zjištění, že obviněný přijatou tržbu neodvedl, ještě nedokazuje, že jednal v úmyslu takovou tržbu si přivlastnit a spáchat tedy trestný čin podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 19. 4. 1966 - [1 Tz 22/66](#).)

Rozsudkem okresního soudu v Příbrami ze dne 21. února 1964 sp. zn. [1 T 7/64](#) byl obviněný uznán vinným dvěma trestnými činy poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 odst. 1 tr. zák., přičemž v druhém případě i podle 2 odst. téhož ustanovení a trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. Za to mu byl uložen podle § 132 odst. 1 s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody ve výměře jednoho roku, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu 3 roků.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla vyslovena povinnost obviněného nahradit poškozenému družstvu Drupol škodu ve výši 30 937,66 Kčs.

Trestná činnost obviněného podle rozsudku spočívala v tom, že v době od 20. listopadu 1961 do 1. října 1962 jako televizní technik v družstvu Drupol, nedbalým vedením administrativy a písemné dokumentace k opravám, způsobil manko v částce 24 231,14 Kčs ke škodě družstva a v době od 15. března 1963 do

15. června 1963 způsobil stejným způsobem další manko v částce 5804,52 Kčs a dále, že v době od února 1963 do 15. května 1963 na provozovně Drupol neodvedl a zadržel na tržbách částku 1992,- Kčs.

Rozsudkem krajského soudu v Praze ze dne 24. března 1964 sp. zn. 4 To 96/64 byl k odvolání obviněného a poškozeného podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušen ve výroku o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo rozhodnuto, že obviněný je podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinen poškozenému družstvu nahradit škodu ve výši 20 902,- Kčs s pětiprocentním úrokem od 21. 2. 1964 v měsíčních splátkách po 1000,- Kčs, počínaje 1. dubnem 1964, a to vždy do 10. každého měsíce; se zbytkem nároku byl poškozený podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. Ve výroku o vině a o trestu byl ponechán napadený rozsudek bez změny.

Ke stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem Nejvyšší soud zrušil v celém rozsahu rozsudek krajského soudu i rozsudek okresního soudu a okresnímu soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný se, pokud jde o trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., hájil od počátku trestního řízení tím, že rozhodně si nikdy žádnou částku z tržby neponechal, že peníze odváděl na poštu jednak sám a jednak tyto dával k odeslání spoluzaměstnancům. Tito mu odváděli tržbu jako kamarádi. Složenku si od nich nedal předložit. Dále namítal, že určitou částku, a to asi 1160,- Kčs ztratil a že mu ji zřejmě někdo odcizil v automatu Koruna. Tuto ztrátu nehlásil, protože částku chtěl nahradit.

Pokud jde o trestné činy poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, kladené mu za vinu, hájil se obviněný tím, že nastoupil do podniku jako mladý nezkušený mechanik, který nebyl před tím řádně zaškolen a poučen a podnik mu nevytvořil základní podmínky pro plnění jeho povinností, vyplývající ze smlouvy o hmotné odpovědnosti. Zejména v provozovně nebyly potřebné skříňky na úschovu materiálu, kde by měl možnost si materiál bezpečně uschovat a uzamknout, takže k materiálu, který si ze skladu odebral, měly přístup i jiné osoby. Dále namítal, že nanejvýše by připustil vznik manka do částky 3000,- Kčs a že zřejmě výpočet manka, uváděný ve zprávě podniku, neodpovídá skutečnosti. Připustil, že část manka mohla vzniknout jeho nedbalostí, a to tím, že pravděpodobně při větším zatížení zapomněl zákazníkům vyúčtovat některé součástky, neboť některé opravné listy vyhotovoval až druhý den.

Tato obhajoba obviněného nebyla provedenými důkazy řádně prověřena a nebyla tak vyvrácena. Okresní soud při hlavním líčení obviněného vůbec nevyslechl k obžalobě, ačkoliv obviněný se k hlavnímu líčení, i když o něco později, dostavil a kromě toho nedal obviněnému ani možnost vyjádřit se k ostatním provedeným důkazům, jak je patrné z protokolu o hlavním líčení. Tím okresní soud jednal v rozporu se základními ustanoveními, upravujícími postup při dokazování během hlavního líčení, a to zejména s ustanoveními § 207 a § 214 tr. ř. Výslech obviněného byl tím potřebnější, že obviněný proti oběma trestným činům, kladeným mu za vinu, vznesl v dřívějším stádiu řízení závažné námítky, a že ostatní provedené důkazy nebyly natolik spolehlivé, aby mohly být dostatečným podkladem pro posouzení viny obviněného.

Pokud jde o zkrácení tržby v částce 1902,- Kčs, okresní soud obhajobu obviněného vůbec

neprověřoval a jí se ani nezabýval na základě nesprávného právního názoru, jak je patrné z důvodnění rozsudku. Okresní soud zde uvedl, že i kdyby námitka obviněného, že peníze ztratil, byla pravdivou, že by jej nemohla zbavit viny, neboť v takovém případě měl povinnost je nahradit a nikoliv vyřešit věc tím, že tržbu neodvedl. Tato úvaha soudu je naprosto nesprávná a nevychází ze zákonných znaků trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 11 písm. b) tr. zák. Pouhá zjištěná okolnost, že tržba v uvedené částce nebyla uvedena, ještě nedokazuje, že obviněný jednal v úmyslu si uvedenou částku přivlastnit, jak se vyžaduje ke splnění skutkové podstaty uvedeného trestného činu.

Rovněž, pokud byl obviněný uznán vinným za způsobené manko, nebyla věc dostatečně objasněna a okresní soud při hodnocení provedených důkazů nepřihlížel dostatečně pečlivě ke všem zjištěným okolnostem, nezabýval se námitkami obviněného a pokud jde o výši manka, vycházel jednoznačně ze zprávy o vyčíslení manka, podané poškozeným podnikem, aniž tuto zprávu jako důkaz řádně přezkoumal a hodnotil. Ze spisového materiálu lze zjistit, že poškozený podnik vyčíslení manka v konečné částce několikrát měnil. Kdyby okresní soud náležitě předloženou zprávu o revizním zjištění přezkoumal, zjistil by v ní některé závažné nedostatky, které vzhledem k námitkám obviněného a k ostatním provedeným důkazům vzbuzují vážné pochybnosti o spolehlivosti závěrů této zprávy. Inventurní seznam materiálu k 1. 10. 1962, který byl základem pro výpočet konečného rozdílu mezi fyzickým a účetním stavem zásob materiálu, obsahuje totiž některé na první pohled zřejmé nedostatky, které při pečlivějším přezkoumání by soud musel zjistit. Na inventurním seznamu není vůbec uvedeno, kde se inventura prováděla, ani místo složení materiálu, není vyznačeno číslo účtu a není ani uvedeno datum, kdy se provádělo porovnání skutečného stavu zásob se stavem účetním. Některé položky inventurních soupisů jsou napsány pouze obyčejnou tužkou, některé jsou opravovány rovněž nepřipustným způsobem, a to tužkou, přičemž není patrné, kdo opravu prováděl a za jakých okolností. Součet na řádce 6 rekapitulace nesouhlasí se součtem na šestém listě seznamu a kromě toho na prvním listě seznamu je rovněž součtová chyba. Dva listy inventurních seznamů a rekapitulace nejsou vůbec nikým podepsány, a to ani obviněným jako hmotně odpovědnou osobou.

Těmito podstatnými závadami, které soud přehlédl, je průkazní hodnota předložené zprávy značně snižována, přičemž další okolností, která ji snižuje, je skutečnost, že obviněný podle své obhajoby, nebyl při inventuře materiálu, konané v provozovně, přítomen. Okresní soud vzhledem k těmto okolnostem měl prověřit obhajobu obviněného a objasnit věc, pokud jde o výši zjištěného manka podrobným výslechem obviněného, který při hlavním líčení nebyl vůbec vyslechnut a dále výslechem inventurních orgánů, kteří prováděli inventuru. Kromě toho v zájmu objektivnosti bylo třeba provést důkaz výslechem znalce a znaleckým posudkem z oboru účetnictví.

Kromě toho nebyl náležitě objasněn ani způsob vzniku manka. Nebylo totiž bezpečně prokázáno, že zjištěné manko bylo způsobeno právě nedbalým jednáním obviněného, spočívajícím v nedostatečném vedení administrativy. Obviněný ve své výpovědi v přípravném řízení sice připustil, že část manka, asi do výše 3000,- Kčs mohla vzniknout tím, že pravděpodobně v některých případech zapomněl vyúčtovat po provedení opravy některý použitý materiál.

Z výpovědi svědkyně K vyplývá, že obviněný si při vedení administrativy nepočínal správně a že třeba některé součástky zapomněl zapsat, takže nebyly vyúčtovány zákazníkovi a podnik tak utrpěl škodu. Tyto okolnosti byly rovněž částečně potvrzeny i výpověďmi dalších zaměstnanců provozovny. Těmito důkazy však nebylo prokázáno zcela bezpečně, že celé manko vzniklo tímto způsobem, neboť svědci poukázali pouze na možnost vzniku manka z těchto příčin.

Není vyloučeno, že manko mohlo vzniknout zčásti bez zavinění obviněného, a to vzhledem k obhajobě obviněného, který uváděl, že podnik mu nedal možnost k bezpečnému uskladnění materiálu. Tato obhajoba byla totiž potvrzena výpověďmi některých svědků, a to zejména svědeckou výpovědí L, který uvedl, že podnik nevytvořil podmínky, aby zaměstnanci měli možnosti řádné

úschovy materiálu pod uzamknutím, takže tu byla možnost ztráty. To bylo napraveno teprve později, když někteří zaměstnanci vypověděli z tohoto důvodu hmotnou odpovědnost. Naproti tomu svědek M ve své svědecké výpovědi uvedl, že v provozovně byla možnost řádné úschovy materiálu a že z tohoto důvodu nikdy žádný materiál se neztratil. Za tohoto stavu bylo třeba, aby soud odstranil tyto rozpory v provedených důkazech a věc dalšími potřebnými důkazy i z tohoto hlediska objasnil.

Krajský soud, ačkoliv obviněný i při odvolacím veřejném zasedání setrval na svých námitkách, se ztotožnil se závěry okresního soudu ve výroku o vině a pouze poukázal na důvody uvedené v napadeném rozsudku, aniž by se ve svém rozhodnutí námitkami obviněného zabýval, takže jeho rozhodnutí neodpovídá ani požadavkům stanoveným pro odůvodnění rozsudku v ustanovení § 125 tr. ř. Vzhledem k tomu, že krajský soud vycházel ze skutkového stavu před okresním soudem nedostatečně objasněného a z nesprávného hodnocení zjištěných okolností, porušil tak zákon v ustanoveních § 2 odst. 5 a 6 tr. ř.